

**ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
НА ОБЩИНА СУНГУРЛАРЕ
В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА
ПРИБОЩАВАНЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЖДАНИ
ОТ РОМСКИ ПРОИЗХОД И ДРУГИ ГРАЖДАНИ
В УЯЗВИМО СОЦИАЛНО ПОЛОЖЕНИЕ,
ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА РОМИТЕ СИТУАЦИЯ
(2024- 2027)**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030) е рамков документ, който задава насоките за изпълнение на политиките за социално-икономическо приобщаване и участие на ромите. Стратегията надгражда постигнатото в периода на изпълнение на Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012- 2020).

Настоящият План за действие на община Сунгурларе в изпълнение на националната стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите (План за действие) е съобразен със следните документи:

- Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030);
- Стратегия на област Благоевград за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030).

Планът има за цел да подобри жизнения стандарт на маргинализираните групи от ромски произход, както и на други граждани в сходна ситуация, повишаване на здравната култура, значимостта и ценността на образованието и равен достъп до здравни, социални услуги и заетост, повишаване мотивацията за промяна към по-качествен и здравословен начин на живот.

Реализирането на общинска политика за интегриране на маргинализираните групи е непрекъснат процес, инструмент за хармонизиране на местните инициативи с държавните изисквания, възможностите на местната власт и потребностите на жителите на общината, с цел подобряване благосъстоянието на тези групи.

Планът за действие е отворен документ, който подлежи на актуализация на база периодични анализи.

Изпълнението на плана е насочено към подобряване адаптивността и качеството на живот на целевите групи, нуждаещи се от социална подкрепа, преодоляване на изолацията и интегрирането в обществото, както и към активизиране на гражданското общество за толерантност, съпричастност и приемането им.

Основните приоритети на Плана за интегриране на гражданите в уязвимо социално-икономическо положение са:

- ✓ повишаване на образованието
- ✓ здравен статус
- ✓ жилищни условия
- ✓ заетост
- ✓ върховенство на закона и недискриминация
- ✓ култура и медии

II. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ГРАЖДАНИТЕ В УЯЗВИМО СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО ПОЛОЖЕНИЕ ПО СЕКТОРИ

1. Демографска картина

Съгласно Областната стратегия на област Благоевград за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030), името „роми“ се използва като обобщаващо понятие, както за българските граждани в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми, така и за гражданите в сходна ситуация, които околното население определя като такива, независимо от начина на тяхното самоопределяне.

По данни от проведеното през 2021 година преброяване на населението и жилищния фонд, в община Сунгурларе живеят 7650 души, от които 231 души се самоопределят като роми. В табл. 1 са посочени данни за етническата принадлежност на населението към 07.09.2021 г.

От таблицата се вижда, че най-голямата етническа група в община Сунгурларе е българската, състояща се от 4858 души, следвана от турската - с 3903 души и ромската 919 души. Друга принадлежност са посочили 153 души, а 119 жители не са се самоопределили. Не са налични данни за 631 жители на общината, които не са посочили етническата си принадлежност при преброяването.

НАСЕЛЕНИЕ ПО ЕТНИЧЕСКА ПРИНАДЛЕЖНОСТ, СТАТИСТИЧЕСКИ РАЙОНИ, ОБЛАСТИ И ОБЩИНИ КЪМ 7.09.2021 ГОДИНА

Таблица 1: Население по етническа група в община Сунгурларе 07.09.2021 г.

	(брой)							
	2021							
	Общо	Българска	Турска	Ромска	Друга	Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказана ¹
Сунгурларе	10583	4858	3903	919	153	119	66	565

НАСЕЛЕНИЕ ПО МАЙЧИН ЕЗИК, СТАТИСТИЧЕСКИ РАЙОНИ, ОБЛАСТИ И ОБЩИНИ КЪМ 7.09.2021 ГОДИНА

	(брой)							
	2021							
	Общо	Български	Турски	Ромски	Друг	Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказан ¹
Сунгурларе	10583	4798	3990	765	144	126	54	706

Източник: НСИ

Данните от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България 2021г. по отношение на етническата принадлежност са непълни, тъй като Конституцията на Република България, вътрешното законодателство и ратифицираните от страната ни международни документи гарантират правото на всеки гражданин за самоопределяне, т.е. преброяваните лица сами определят етническата си принадлежност. Част от хората, които околното население назовава като „роми“ или „цигани“ се самоопределят като българи, което произтича от правото на лицето само да определи етническата си принадлежност или да не посочи такава.

Трябва да се има предвид и факта, че извън преброяванията на населението, данни по етнически признак не се събират. Данните, с които разполагат институциите, например Дирекции «Бюро по труда» са събрани въз основа на доброволно самоопределяне на регистриращите се лица. Има и отделни случаи, в които за нуждите на изпълнение на дадени проекти, програми и др. се събира доброволна информация по етнически признак.

Ромите в общината са представители на различни субгрупи- турскоговорящи роми, миллет, българскоговорящи, копанари и др. По населени места най-много хора от уязвими етнически общности живеят в общинския център град Сунгурларе и в селата Чубра, Грозден, Славянци, Лозарево и Вълчин. Има различни причини за нежеланието на голяма част от ромите да се идентифицират като такива, но по-важните от тях са лошият обществен имидж и негативното отношение към ромската общност като цяло, наличието на съществени разлики в културно-битовите особености на отделните субгрупи, различия в социално-икономическия статус и др. Независимо от тези различия обаче, проблемите, пред които са изправени представителите на тези общности са много сходни и може да се предложат общи решения за разрешаването им.

Тези данни показват, че младите роми постепенно ще се превръщат в основна част от бъдещата работна сила в общината и е необходимо да се помисли за повече инвестиции за повишаване на потенциала на ромските младежи и качеството на професионалната им квалификация, чрез мерки за осигуряване на повече възможности за достъп до качествено образование, както и до по-добър шанс за трудова реализация. В същото време делът на хората над 65 години в проучените общности е под 6%, което е в пъти по-малко от средния за общината. Ниската продължителност на живот сред ромите от проучените домакинства недвусмислено говори за по-ниско качество на живот в условия на по-висок риск от бедност и лишения. Затова е много важно да се направят повече усилия от страна на общинската власт за отделяне на повече инвестиции за подобряване на условията на живот в кварталите, населени с представители на уязвимите общности.

2. Образование

Образователната структура на територията на община Сунгурларе се състои от 6 общински училища, 7 детски градини и един филиал, който се намира в югоизточната част на града и Център за подкрепа за личностно развитие

Повишаване на обхвата на децата в образователните институции безспорно допринася и действието на междуинституционалния механизъм за превенция на отпадането в общината. Децата от населените места, в които няма училище или детска градина са преразпределени в образователните институции в съседните населени места, като има осигурен транспорт за всички деца. Независимо дали децата се подготвят в къщи или в занималня, преобладават отговорите, че децата

успяват да подготвят уроците си. Все пак трябва да се вземе предвид и мнението на членовете на МАГ, че учениците, особено в по-високите класове изпитват затруднения при усвояването на учебния материал, като следствие от недоброто усвояване на българския език. Според членовете на МАГ сериозен проблем е и увеличаването на функционалната неграмотност сред завършващите училище. Една причина за това според тях са пропуските от детската градина, които се отразяват на успеваемостта на децата още от началната степен и се натрупват в образователни дефицити и в по-високите степени на образование. Според някои от анкетиранияте част от учителите нямат необходимите познания и умения за работа с деца от малцинствата, които не владеят добре български език и са носители на малко по-различна битова култура. Затова е необходимо да се насочат усилията към пълното обхващане на децата в детската градина, превантивна работа с родителите и да се осигурят повече възможности за квалификация на педагозите в детските градини за работа с деца от етническите малцинства. Друг проблем е незавършване на средно образование от част от ромските деца, особено момичетата. Като цяло болшинството от децата се записват в системата на средното образование, но все още е нисък делът на тези, които завършват успешно. Като причини се изтъкват бедността на семействата и липсата на достатъчно средства за издръжка на децата, неграмотността на родителите, ранни женитби/ особено за ромските момичета/ и в много голяма степен миграционните процеси. Една част от ромските семейства търсят възможност за реализация в чужбина и често децата напускат общината/и училище/ заедно с тях.

Ромските деца в общината се обучават предимно в средищните училища в град Сунгурларе, село Грозден и село Лозарево. В почти всички населени места на общината, в които има по-големи ромски общности са разкрити детски градини/филиали. Като цяло материалната база е добра и са осигурени добри условия за обучение. На места в някои учебни заведения съществуват проблеми с обезпечаването с квалифицирани учителски кадри. Констатациите на участниците в анкетното проучване за проблеми с писмената грамотност на децата и трудности в общуването с представители на институции и в ежедневието косвено се потвърждават от средният успех на ромските деца, който е под средния за общината, като над две трети от тях имат успех по-нисък от добър. В училищата с по-голяма концентрация на ромски деца учителските колективи са изправени пред редица предизвикателства, които често ги принуждават да правят компромиси с качеството на обучение за сметка на обхващане и присъствие на децата в училище. Празнотите в образованието поставя ромските младежи в по-неблагоприятна позиция в сравнение със завършващите средно образование етнически българи и български турци, което води до разширяване на социалните неравенства между различните етнически групи. Необходимо е да се инвестира повече в мерки за подобряване на приобщаващата образователната среда в училища с повече ромски деца, които освен подобряване на материалната база е необходимо да се насочат към повишаване на качеството на образователния процес и подобряване на уменията на учителите за работа в мултикултурна среда.

В три от анкетиранияте семейства към момента има ромски младежи, които продължават образованието си във висши училища, но все още е много нисък делът на ромските деца и младежи, записали се да следват висше образование в сравнение с връстниците им от другите етноси. Като основна причина за нежеланието за продължаване на образованието е посочена липсата на средства, но не са за пренебрегване и демотивацията за учене поради неголеми възможности за реализация, все още съществуващата институционална

дискриминация при наемане на роми на работа и някои консервативни практики в ромската общност.

Като цяло нивото на образование в ромската общност все още е много по-ниско от средното за общината и страната. Преобладават хората с основно образование над 45%. В сравнение с други изследвани общности прави впечатление по-високият процент на хора със средно образование – близо 25%. Това е за сметка на по-ниския дял на тези с начално образование – 8% и съответно без образование – 4%. Делът на хората със завършен между 5 и 7 клас е около средния за проучваните общности – около 15%. Що се отнася до хора с висше образование, резултатът не се различава от други проучени общности – те са само трима в рамките на проучването – по-малко от 1%.

Това изкарва на преден план необходимостта от предприемане на мерки за повишаване на общото ниво на образование, прилагане на алтернативни форми на обучения за възрастни роми и предприемане на мерки за стимулиране и мотивиране на ромски младежи за придобиване на степени от висшето образование.

3. Здравеопазване

Като повечето малки общности в България и в община Сунгурларе има сериозни проблеми със здравното обслужване на населението. На територията на общината няма болница и не се предлагат специализирани медицински услуги. Такива могат да бъдат ползвани в съседната община Карнобат и в областния център Бургас, които обаче са на значително разстояние от Сунгурларе и не всеки може да си го позволи. Това създава трудности при получаване на адекватно лечение за жителите на общината и се отнася с особена сила за хората от уязвимите общности. На територията на общината има осем заети лекарски практики и една зъболекарска, но те са в по-големите населени места и в значителна част от селата, в които има по-големи етнически общности в уязвимо положение няма разкрити практики. Всички практики са в стари общински сгради, които не са в много добро състояние. Общите проблеми при предоставянето на здравни грижи, както и значителният брой на роми без здравни осигуровки, поради отсъствие от пазара на труда и необхванатост в системата на социалните услуги, силно ограничават достъпа им до адекватно медицинско обслужване. Нередовният или напълно липсващ достъп до здравни услуги прави невъзможна ранната диагностика и увеличава риска от нездравословен начин на живот, лош здравен статус и кратка продължителност на живота.

Проблемите на представителите на уязвимите етнически общности в общината в областта на здравеопазването се дължат на взаимно усилващото се въздействие на различни фактори: лоши жилищни и битови условия, безработица и съществуване под прага на бедността, затруднен достъп до здравни услуги, недостатъчна заинтересованост и отговорност за собственото здраве, отдалеченост на здравните услуги от ромските квартали и други квартали с преобладаващо население от уязвими общности.

За преодоляване на част от тези проблеми се разчита на институцията здравен медиатор. В общината има назначени трима медиатори, но само тяхната работа и усилия са недостатъчни за посрещане на всички предизвикателства в здравното обслужване на ромите. За смекчаване на проблематиката и разрешаване на част от предизвикателствата в областта на здравеопазването на хората от уязвимите етнически общности е необходимо в община Сунгурларе е да се предприемат по-специфични мерки за разширяване на обхвата на здравноосигурените и повишаване на достъпа до качествени здравни услуги, включително и за най-

бедните и маргинализирани общности. Необходима е цялостна политика на местно ниво, която да предвижда и стимули за лекари, здравни и социални работници, които да работят с общностите както по здравните им проблеми, така и по въпросите на здравна профилактика и превенция.

4. Жилищни условия

През последните години е видима тенденцията за подобряване на жилищните условия на хората от ромските общности. Това най-вече се забелязва в състоянието на жилищата. Част от ромите, които имат по-постоянни доходи, включително и в чужбина, инвестират в подобряване на условията на живот в домовете си. През последните години ромите от по-младото поколение започнаха да купуват къщи на нероми и постепенно започна процес на смесване с останалото население. Това води до постепенното изчезване на обособени квартали, населени с представители на уязвими общности. Този процес е по-видим в по-малките населени места на общината. Само в общинския център град Сунгурларе тази тенденция тече с по-бавни темпове и там все още има обособен ромски квартал, който дори се разраства.

В общината няма проблем с незаконното строителство, като само един от анкетираните е отговорил, че не е сигурен за законността на имота си. Почти 100% са отговорили, че живеят в собствена или на роднини къща. Всички къщи са електрифицирани и водоснабдени, над 50% имат Интернет, а над 75% имат достъп до баня с топла вода. Над 95% от къщите имат септични ями и може да се каже, че не съществува проблем с отпадните води от домакинствата. Средната големина на къщите е над 86 кв.м., като средно на един човек се падат над 18 кв.м. жилищна площ, което показва, че в ромските домакинства има достатъчно жилищна площ на едно лице.Болшинството от децата имат собствено легло, но само в половината от домакинствата децата имат обособена детска стая. Това показва, че в значителна част от семействата не се разбира значението на обособено място за усамотение, учене и почивка на детето за правилното му развитие и че това е предпоставка за по-ниски резултати в образованието на децата и до по-висок дял на заболяемостта при тях. Необходимо е да се засили работата със семействата с деца за подобряване на уменията за правилно отглеждане на децата и осигуряване на оптимални условия за развитие.

За влошеното състояние на жилищни условия в ромските квартали в най-голяма степен допринася състоянието на инфраструктурата. За мнозинството от анкетираните разрушените настилки на улиците и липсата в повечето случаи на тротоари е сериозен проблем, който предпоставя повече възможности за разпространяване на различни заразни и паразитни болести, както и за възникване на пътни инциденти. Близко една трета от анкетираните казват, че близо до тях има незаконни сметища, които също допринасят за замърсяването на средата в ромските части на населените места. Наличието на такива сметища може да се обясни с липсата на достатъчно техника за редовно сметоизвозване, но и с недостатъчна отговорност от страна на жителите на кварталите. Състоянието на ВиК мрежата е влошено в почти всички населени места, но проблемът е особено задълбочен в някои от ромските квартали. В някои от кварталите съществува и опасност от наводняване при обилни дъждове, вследствие на замърсяване и затлачване на речни корита и канали.

Много малко са детските и спортни площадки, липсват паркове за отдих, културни или информационни центрове, както и аптеки. Като цяло малките населени места са много слабо осигурени с обществен транспорт, придвижването става преди всичко с личен или частен транспорт. Това силно затруднява хората при

комуникацията с общинските структури и ползването на наличните само в общинския център услуги- бюро по труда, социално подпомагане и др. Липсата на обществен транспорт затруднява силно и по бедните, които искат да работят в икономически предприятия извън техните населени места. За подобряване на жилищните условия на хората в уязвимо положение в общината е необходимо да се предприемат мерки за подобряване на инфраструктурата- улични настилки, тротоари, площадки за отдих и спорт и др. Едновременно с това трябва да се работи за повишаване на отговорността на жителите в кварталите и въвличането им в дейности за опазване и развитие на жилищната инфраструктура.

5. Заетост

Една от най-уязвимите групи на пазара на труда е тази на безработните ромите. Трудовата им интеграция е свързана с решаването на проблема с високия процент на дълготрайно безработните сред тях. В община Сунгурларе, така както и в цялата страна, основните причини, обуславящи високото ниво на безработица сред ромите са ниското ниво на образование или липсата на такова; недостатъчната мотивация и несериозното им отношение към законово регламентираните им задължения като регистрирани в Дирекция „Бюро по труда“, липсата на умения за търсене и кандидатстване за работа; липсата на квалификация, на предприемачески умения и финансов ресурс за стартиране на собствен бизнес; демотивация за работа поради продължителна безработица; регистрация в Д „БТ“ с цел получаване на социални помощи.

По информация на Дирекция „Бюро по труда“ – 91, към 31.12.2023 г. броят на регистрираните безработни лица, самоопределили се като ромите в община Сунгурларе е лица, което изразено в проценти спрямо общия брой безработни е 18,37%

Броят на безработните младежи до 29 г. от ромски произход е 18 лица, което съставлява 19,78% от всички регистрирани ромите в общината.

Анализите на безработицата показват, че в образователната структура на безработните в община Сунгурларе преобладават лицата с основно и по-ниско образование и без професионална квалификация, а липсата на образование и професия, както и ниската квалификация, са бариери пред заетостта. Към 31.12.2023 г. общият брой на безработните лица с основно и по-ниско образование е 295. лица и представляват 57,05 от безработните в общината. По информация на дирекция „Бюро по труда“ почти всички от регистрираните лица от ромски произход са с основно образование и без образование, което ги поставя в още по-неблагоприятно положение на пазара на труда и най-вече на първичния пазар на труда. Поради това основната алтернатива за реализация на лицата от ромски етнос остава включването им в програми и мерки за обучение и заетост, финансирани от държавния бюджет или със средства от Европейския социален фонд.

В община Сунгурларе по-голямата част от ромското население е безработно и получава помощи, чиито размери са недостатъчни, за да задоволят потребностите на многочленните семейства. С тази етническа група са свързани проблеми от най-различен характер - инфраструктурни и благоустройствени, образователни, здравни, екологични, социални, културни и др. Състоянието на местната икономика, ниската степен на образование,

липсата на квалификация още повече стеснява кръга от възможности за намиране на постоянна работа. Поради тези причини ромското население работи през летните месеци обща работа и не придобива трайни трудови навици и умения. Тенденция на пазара на труда е ниско образованите безработни и тези без квалификация да намират най-трудно работа.

Според експерти от Дирекция „Бюро по труда“ голяма част от регистрираните в бюрата по труда лица от ромски произход са обезсърчени. Дълготрайната безработица често води до демотивация при търсене на заетост и безработните лица стават част от системата на социално подпомагане.

Няма точни и систематични официални данни за дела на ромите сред хората, обект на социално подпомагане. Въпреки това редица проучвания показват, че ромските семейства и техните деца числено преобладават сред лицата, обект на социално подпомагане.

Повечето от целевата група безработни, не търсят активно работа, нямат завършено образование и придобита квалификация, което затруднява и намирането и съответно наемането им на работа и включването им в обществения живот.

Безработицата и ниските доходи при тази общност обуславя рисковата група социално слаби лица и семейства, подпомагани с месечни социални помощи по Закона за социално подпомагане и Правилника за прилагане на закона за социално подпомагане. В таблицата по-долу са представени данни за критериите и броя на подпомаганите лица през 2023 г.

Таблица 2: Подпомагани лица от община Сунгурларе по ЗСП и ППЗСП за 2023 г.

Критерии	Брой лица към 31.12.2023 год.
Брой лица получаващи месечна помощ по чл.9 от ППЗСП, в т. ч. лица от ромски произход	
Брой лица получаващи месечна помощ по чл.9 от ППЗСП самотни родители, в т. ч. лица от ромски произход	
Данни за получаващите еднократна целева помощ семейства, чиито деца са записани в първи клас на държавно или общинско училище/по чл.10а от ЗСПД/, в т.ч. от ромски произход	
Брой лица с увреждания, получаващи месечни добавки за социална интеграция по реда на ППЗИХУ, в т.ч. лица от ромски произход	
Данни за родители, подпомагани по реда на ЗСПД в т.ч. лица от ромски произход	
Данни за сигнали на деца в риск, в т.ч. за деца от ромски произход. Информация за случаите по които е работено	

Работено е и по случаи на превенция на изоставянето и настаняването на деца в специализирани институции с многодетни семейства и семейства, които живеят бедно и при лоши хигиенно-битови условия, по превенция на насилието и отпадане от образователния процес.

Въпросът с осигуряването на заетост и постоянни доходи за членовете на домакинствата е в пряка връзка с нивото на социално благополучие. В резултат на всичко това се засилват много миграционните процеси в ромската общност, като освен хора без квалификация през последните години и хора с по-високо образование и квалификация напускат общината в търсене на реализация в чужбина и в големите градове. За недоверие в институциите говори niskият дял безработни, които търсят услугите на Бюрото по труда- малко по-малко от 30% от безработните. Като причини за niskия дял на регистрираните в БТ се изтъкват липсата на информация или неразбиране на такава информация, доколкото я има. Значителна част от анкетираните просто заявяват, че не се интересуват от услугите на Бюрото по труда и не търсят тяхната помощ. Що се отнася до предпочитанията за евентуална работа, повече от половината заявяват, че биха работили в сферата на услугите, но при нормиран работен ден, с постоянно работно време.

Необходимо е да се мотивират и стимулират безработни роми за включване в пазара на труда, да се подобри дейността на бюрото по труда, да се осигури представителство на хората от уязвимите общности във общинската администрация и институциите, съобразно техния дял от цялото население на общината.

6. Междуетнически отношения

Общата оценка на отношенията между различните етноси в общината е положителна. Няма сигнали за открита конфронтация или дискриминативно отношение. Това, което притеснява обаче значителна част от анкетираните е ниската възможност за участие в обществените процеси и комуникацията с общинската власт и институции. Ползвателите на интернет са около 48%. По време на дискусиите, проведени в рамките на фокус група с представителите на местните общности, участниците също изразиха притесненията си, свързани с малкото възможности за гражданско участие на хората от уязвимите общности и ниската им активност за такова участие. Много малко информация за процесите на управление в общината достига до местните общности. Затова е необходимо да се създават повече възможности за обмен на информация вътре в общността и между общността и институциите. За целта може да се използват съществуващите читалища и клубове в кварталите, като при възможност може да се отделят повече средства за създаването на нови общности, младежки и др. клубове в ромските квартали и в населените места с повече представители на уязвими общности.

7. Основни изводи и препоръки

Като цяло в община Сунгурларе не може да се говори за някаква сериозна концентрация на проблеми, особено в сравнение с други проучвани общини. Въпреки това могат да се отбележат някои по значими проблеми, характерни за по голямата част от населението на изследваните територии:

- увеличаващия се брой ученици от маргинализирани групи, завършващи училище с функционална неграмотност. Неспособността на тези млади хора да разбират смисъла на написан текст е сериозна пречка за тяхното включване на пазара на труда и пълноценна социализация.
- Езиковата бариера, която изпитват децата и родителите от етническите семейства в уязвимо положение. В мнозинството от случаите, децата и родителите комуникират трудно на официалния български език и родителите са затруднени да подпомогнат процеса на формиране на базовите знания и умения на децата си.
- Наличие на млади родители, особено на непълнолетни майки на възраст под 18 годишна възраст, с ниски родителски умения. Ограниченият социален опит на тези млади майки рефлектира върху формирането на емоционалната и когнитивна интелигентност на техните деца;
- Затруднен достъп до услуги за семействата от малките населени места, в които няма публичен транспорт, свързващ ги с общинския и областен център, където са разположени традиционно доставчиците на услуги и институциите. Това затруднява комуникацията и е предпоставка за създаване на недоверие към формалните услуги, основаващо се на традиционната отдалеченост на маргинализираните и бедни хора от институциите и вземащите решения власти.
- Все още е недостатъчен броят на представители на уязвимите групи във висшето образование
- Недостатъчен обхват на населението в системата на здравеопазването, причинено както от липсата на здравни осигуровки, така и от недостатъчната активност на здравните органи и институции; дефицит на информация за действията на институциите, за

възможностите за заетост, за процесите на развитие на обществото на местно, регионално и национално ниво.

- Инфраструктурата в ромските квартали е в много лошо състояние. Това се отнася както до улици и тротоари, така и до ВиК мрежата и техническата инфраструктура. В кварталите няма детски и спортни площадки, места за отдих. Има проблеми със сметоизвозването и нерегламентирани сметища.
- Недостатъчни са активните мерки на пазара на труда, насочени към ромската общност. Липсват свежи инвестиции за откриване на нови работни места.

Въз основа на направения анализ на резултатите от проучването могат да се направят следните препоръки за предприемане на мерки и действия за разрешаване на проблемите:

- Необходимо е да бъдат взети мерки за адресиране на функционалната неграмотност сред младите хора от уязвимите етнически общности- от ранното детство, когато се формират базови знания и умения, така и във всички степени и етапи на образованието;
- Мерки за подобряване на образователния ценз и квалификация. Повишаване на усвояемостта на учебния материал с акцент върху усвояването на български език. Подкрепа за представители на уязвимите общности за завършване на средно и висше образование;
- Мерки за повишаване на квалификацията на учителските кадри за работа в мултикултурна среда;
- Мерки за подобряване на здравната профилактика и разширяване на обхвата на здравно осигурените лица от ромската общност;
- Мерки за поетапно подобряване на уличната и техническата инфраструктура в населените места с по-големи ромски общности;
- Мерки за привличане на външни инвеститори и подкрепа за местните предприемачи и самонаети от ромската общност;
- Мерки за повишаване на информираността на населението за съществуващите предлагани услуги и осигуряване на по-добри възможности за достъп до тези услуги, включително транспорт;
- Мерки за повишаване на мотивацията и активизирането на хората за самоорганизация и участие в процесите на развитие на местната общност;
- Мерки за подобряване и разширяване на дейностите за медиация между най-уязвимите представители на малцинствените общности и местните институции и представители на местната власт;
-

III. ПРИОРИТЕТИ: ОБРАЗОВАНИЕ, ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ, ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ, ЗАЕТОСТ, ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ, КУЛТУРА И МЕДИИ

1. ОБРАЗОВАНИЕ

Цели:

- Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование, включително чрез интеграция на ромски деца и ученици в детски градини и училища на територията на община Сунгурларе.
- Обучение в дух на толерантност и недискриминация в детските градини и

в училищата, чрез съхраняване и развиване на културната идентичност на деца и ученици от ромски произход.

- Превенция на отпадане от училище и ограмотяване на неграмотни и малограмотни възрастни роми.
- Приобщаване и приемане на родителите - роми към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот.
- Усъвършенстване на образователните условия за качествено образование на квалификацията на педагогическите специалисти за взаимодействие в мултиетническа образователна среда, интеркултурна компетентност у директорите, учителите и другите педагогически специалисти.

Конкретни дейности за постигане на целите:

- Подготовка на децата в ранна детска възраст (3-6 години) за бъдещо пълноценно включване в образователния процес, особено на деца от малцинствени етнически групи;
- Разработване на проекти за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства;
- Дейности, насочени към съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства и техните връстници, в интеграционна мултикултурна среда;
- Създаване на клубове по интереси в областта на културата, фолклора и традициите на различните етноси, танцови формации; изкуства;
- Насърчаване на отговорно родителско отношение;
- Ограмотяване на възрастни роми;
- Предоставяне на продължаващо професионално обучение за лица, навършили 16 г.;
- Въвеждане на форми на взаимодействие и дейности в детските градини и училищата за изграждане на положителни нагласи към образователната интеграция на ромските деца;
- Квалификация на учители, директори и други педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда.

2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Цели:

- Подобряване на достъпа до здравни грижи и профилактика за деца.
- Повишаване на здравните знания и информираността на ромското население.

Конкретни дейности за постигане на целите:

- Организиране на консултации по въпросите на сексуалното и репродуктивното здраве, семейното планиране, начините за предпазване от сексуално предавани инфекции с подрастващи и млади хора и с техните родители;
- Провеждане беседи с младите майки за значението на имунизациите и мотивирането им за редовното им прилагане, съгласно Националния имунизационен календар;
- Провеждане на разяснителни кампании за значението на

профилактичните прегледи сред ромското население;

- Провеждане на беседи от здравни специалисти за вредата от най-разпространените рискови фактори – тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, нездравословно хранене и за предимствата на здравословния начин на живот;
- Разработване и реализация на програми за превенция на трафик на хора и сексуално насилие сред лица от ромската общност.

3. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Цели:

- Подобряване на жилищните условия в квартала с компактно ромско и друго живеещо при подобни условия население.
- Подобряване на техническата инфраструктура.

Конкретни дейности за постигане на целите:

- Оценка на нуждите от подобряване състоянието на кварталите по отношение на инженерната инфраструктура;
- Рехабилитация и изграждане на обекти от техническата инфраструктура.

4.ЗАЕТОСТ

Цел:

Осигуряване на достъп на ромите и друго живеещо при подобни условия население до пазара на труда и до различните инициативи за самостоятелна заетост.

Конкретни дейности за изпълнение на целите :

- Насърчаване на заетостта чрез програми и мерки по реда на ЗНЗ в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) и други планове и програми;
- Професионална квалификация, в рамките на годишните програми за обучение по Националния план за действие по заетостта (НПДЗ) и други планове и програми.

5.ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Цел:

Гарантиране правата на гражданите, с акцент върху жените и децата, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и на „език на омразата“.

Конкретни дейности за изпълнение на целите :

- Повишаване на административния капацитет и чувствителността на служителите в администрацията по отношение правата на малцинствата, въпросите на недискриминацията и общуването в мултиетническа и мултикултурна среда, повишаване на уменията им за формулиране и прилагане на политики за интеграция на ромите;
- Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения чрез всички

форми, вкл. и спорт;

➤ Засилване работата в общността, особено с деца и младежи, с цел формиране на социални умения за избягване на рискове и увеличаване на възможностите за социализация.

6.КУЛТУРА И МЕДИИ

Цели:

- Създаване на условия за равен достъп на ромската общност до обществения културен живот и съхранение и развитие на ромската традиционна култура и творчество.
- Създаване на условия за равнопоставено представяне на ромската общност, промяна на негативния образ на ромите и противодействие на проявите на „език на омразата“ в печатните и електронни медии.

Конкретни дейности за постигане на целите:

- Разработване и реализиране на програми за културна и социална интеграция на общинско ниво;
- Институционално укрепване на читалищата като модерни центрове за развитиена местната общност, включително и ромската.

IV. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Усилията на Община Сунгурларе са насочени към създаване на устойчива схема за сътрудничество между местните институции, представителите на малцинствената общност и неправителствените организации. Изграждането на такова сътрудничество и поддържането на постоянен диалог е предпоставка за реализиране на стратегиите за интеграция, с гаранция за икономически просперитет. Решаването на проблеми на дадената малцинствена общност, с помощта на нейни представители, били те от конкретен и/или от общ характер, чрез активни действия за реализиране на съвместни програми, европейски проекти, информиране и превенция са залогът за бъдещо развитие.

Конкретно в края на периода на плана за действие се стремим да постигнем:

- качество на образование на учениците в уязвимо социално-икономическо положение, които се самоопределят като роми, така и за ученици в сходна ситуация;
- по-пълно обхващане на децата и учениците, подлежащи на задължително предучилищно и училищно образование;
- подобрена здравна култура на учениците и младите хора в уязвимо социално-икономическо положение;
- намаляване на безработицата и включване на лица в уязвимо социално-икономическо положение в квалификационни курсове и програми за заетост;
- съхранение на идентичността на малцинствените общности.

IV. МЕХАНИЗМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

Интеграцията на ромите и на българските граждани в уязвимо положение, принадлежащи към други етнически групи е активен двустранен процес на социално включване, насочен към преодоляване на съществуващите за тях негативни социално - икономически характеристики и последващ просперитет в обществото.

Национална стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030) е съставна част от цялостната стратегия на правителството за постигане на реални промени в живота на всички български граждани. Правителството провежда политика за стимулиране на инвестирането в развитието и усъвършенстването на хората и тяхното активно участие в преодоляване на съществуващите предизвикателства.

Изпълнението на Националната стратегия ще се извършва от институции и организации, които съгласно своите правомощия и компетентности ще залагат конкретни дейности и мерки свързани с насърчаването на равнопоставеността на жените и мъжете в България.

Стратегическата цел на Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030) е създаване на условия за равнопоставеност, приобщаване и участие на ромите, чрез осигуряване на достъп до права, стоки и услуги, участие във всички сфери на обществения живот при спазване принципите на върховенство на закона и недискриминация.

Планът за действие на община Сунгурларе за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация /2021 – 2023/ е неразделна част от Стратегия на област Бургас за равенство, приобщаване и участие на ромите за периода /2021 – 2030/ и е в изпълнение и съответствие на Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030) и по тази причина той следва приоритетите и целите на националната и областната стратегии.

Приоритетните области на действие са:

- Образование
- Здравеопазване
- Жилищни условия
- Заетост
- Междуетнически отношения
- Култура

VI. МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Оценката на изпълнението на Плана за действие на община Сунгурларе за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация /2024 – 2024/ ще се извършва от Звено за мониторинг и оценка, определено със заповед на кмета на община Сунгурларе.

Звеното за мониторинг и оценка ще изготвя до 1 февруари мониторингов доклад за изпълнението на Плана за действие на община Сунгурларе за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация /2024 – 2027/ за предходната година. Мониторинговият доклад ще се изпраща до

Областния управител на област Бургас. Данните ще се подават и в Системата за мониторинг и контрол.

Системата за мониторинг и контрол ще отчита изпълнението на политиките за приобщаване и участие на ромите на регионално и местно ниво, което включва и сътрудничеството с ромското гражданско общество и други заинтересовани страни.

ПРИОРИТЕТ „ОБРАЗОВАНИЕ“

I. ЦЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА 2024-2027 Г.

Оперативна цел: Създаване на условия за осъществяване на качествено и приобщаващо образование, както и за образователна интеграция и интеркултурно образование за деца и ученици, в т.ч. за уязвими групи, включително роми.

Цел 1. Ефективен обхват, включване и реинтеграция на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст от уязвими групи, включително роми.						
	Мерки	Статус на мярката	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго –лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)
1.1	Обхващане на деца от уязвими групи, включително роми, във форми на образование и грижи в ранна детска възраст и осигуряване на непрекъснатост на обучението в задължително предучилищно образование за 4-5-и и 6-годишните деца.	Текущ	2024-2027 г.	РУО,Община Сунгурларе, Д“СП“,Бюро по труда	Със средства от държавния бюджет, изчислени на базата на приети от МС стандарти за финансиране на делегираните от държавата дейности и броя на децата; Със средства по ОП НОИР	Брой деца с осигурен безплатен достъп до детски градини, в това число деца, подлежащи на задължително предучилищно образование, включително от уязвими групи, в това число роми
1.2	Осигуряване на непосредствен и непрекъснат достъп до образователната система на деца и ученици, в задължителна предучилищна и училищна възраст чрез дейностите по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване	Текущ	2024-2027 г.	РУО, Община Сунгурларе	От държавния бюджет - Национална програма „Заедно за всяко дете“	Коефициент на обхванатите деца и ученици в предучилищна и училищна възраст

	<p>на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст</p> <p>Реализиране на интегрирани дейности за образователна интеграция на деца и ученици от етническите общности в уязвимо положение чрез осигуряване на ефективен процес на обхват, включване и реинтеграция в образователната система.</p>					
1.3	<p>Реализиране на интегрирани дейности за образователна интеграция на деца и ученици от етническите общности в уязвимо положение чрез осигуряване на ефективен процес на обхват, включване и реинтеграция в образователната система.</p>	Текущ	2024-2027 г.	РУО,Община Сунгурларе, училища,детски градини	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ	<p>1. Брой дейности за връщане на отпадналите ученици в училище и подобряване на образователните им резултати;</p> <p>2. Брой обхванати деца в детски градини, в които се изпълняват мерки за попълно обхващане и задържане на деца между 3- и 6/7-годишна възраст от етническите общности в образователната система;</p> <p>3. Брой педагогически специалисти, включени в изпълнение на дейности за ефективна реинтеграция на деца и ученици, върнати в</p>

						<p>образователната система;</p> <p>4. Брой ученици от етническите общности с подобрени образователни резултати;</p> <p>5. Брой деца и ученици, реинтегрирани в образователната система;</p> <p>6. Брой ученици от етническите общности в социално уязвимо положение, подкрепени за продължаване на образованието им в гимназиален етап;</p> <p>7. Брой ученици от гимназиална степен, включени в дейности за информиране, мотивиране и подготовка за продължаване на образованието си във висши училища;</p> <p>8. Брой ученици в гимназиален етап на обучение, кандидатствали във ВУ;</p> <p>9. Брой ученици, кандидатствали и приети във ВУ.</p>
Цел 2. Осигуряване на условия за осъществяване на приобщаващо образование и образователна интеграция на деца и ученици от уязвими групи, включително роми.						
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна	Източник на финансиране	Индикатори

		на мярката		институцията	(преки бюджетни разходи, друго –лева/евро)	
2.1	Осъществяване на допълнителни модули по български език за деца, чийто майчин език е различен от българския, с цел преодоляване на съществуващи и последващи обучителни затруднения, породени от невладеене на българския език	Текущ	2024-2027 г.	РУО,Община Сунгурларе, училища,детски градини	Със средства по ОП НОИР ; Със средства от държавния бюджет за допълнително финансиране за работа с деца и ученици от уязвими групи по чл. 282, ал. 14 от ЗПУО.	Брой деца от уязвими групи, които не владеят добре български език, включени в модули за допълнително обучение; Брой детски градини, в които е провеждано обучение чрез допълнителни модули по български език
2.2	Осигуряване на допълнително обучение по учебни предмети, включително през ваканциите, за преодоляване на пропуски в овладяване на учебното съдържание, както и за успешно представяне на НВО и ДЗИ за ученици от уязвими групи, в това число роми.	Текущ	2024-2027 г.	РУО,Община Сунгурларе, училища,детски градини	Със средства по проект „Подкрепа за успех“ по ОП НОИР ; Със средства от държавния бюджет за допълнително финансиране за работа с деца и ученици от уязвими групи	Брой ученици в риск от отпадане от образование, включени в допълнително обучение
Цел 3. Повишаване на качеството на образование в детски градини и училища с концентрация на деца и ученици от уязвими групи, включително роми						
	Мерки	Статус на мярката	Срок	Отговорна институцията	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго –лева/евро)	Индикатори
3.1	Осигуряване на подходяща	Текущ	2024-	РУО,Община	Със средства от държавния	Брой образователни

	подкрепа на образователни институции с концентрация на деца и ученици от уязвими групи спрямо установените потребности, вкл. за назначаване на образователен медиатор и социален работник		2027 г.	Сунгурларе, училища, детски градини	бюджет за допълнително финансиране за работа с деца и ученици от уязвими групи по чл. 282, ал. 14 от ЗПУО. Със средства по Национална програма за подкрепа на образователните медиатори и социалните работници.	институции, за които са осигурени целеви средства за работа с деца и ученици от уязвими групи
3.2	Провеждане на обучения за образователни медиатори и/или социални работници.	предстои	2024-2027 г.	Община Сунгурларе, МОН	Със средства по ОП НОИР . и по Програма „Образование“ 2021-2027 г.	Брой обучени образователни медиатори и/или социални работници
3.3	Реализиране на ефективна образователна интеграция и пълноценна социализация на деца и ученици от етническите малцинства чрез осъществяване на дейности за мобилност за ученици, учители и родители.	Текущ	2024-2027 г.	РУО, Община Сунгурларе, училища, детски градини	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ	1. Брой реализирани съвместни дейности между образователни институции, включващи деца и ученици от етническите малцинства и деца и ученици от мнозинството; 2. Брой форми на наставничество между ученици от етническите малцинства с ученици от мнозинството; 3. Брой приложени практики от педагогически специалисти, участвали в педагогически обмени; 4. Брой осъществени форми на наставничество между ученици от етнически

						малцинства с ученици от мнозинството, обучаващи се в несегрегирани образователни институции; 5. Брой включени в дейности за мобилност педагогически специалисти, деца/ученици, родители.
Цел 4. Преодоляване на процесите на обособяване (т.н. сегрегация и вторична сегрегация) в детски градини и училища чрез образователни мерки за десегрегация.						
	Мерки	Статус на мярката	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго –лева/евро)	Индикатори
4.1	Реализиране на дейности за образователна десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация чрез осигуряване на безплатни пособия и материали, както и на безплатен транспорт за деца в задължително предучилищно образование и за ученици, посещаващи сегрегирани образователни институции, за обучение, възпитание и социализация в несегрегирани приемни такива.	Предстои	2024-2027 г.	РУО,Община Сунгурларе, училища,детски градини	Със средства по Националната програма „Подпомагане на общини за реализиране на дейности за образователна десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация“ –	1. Брой подпомогнати общини за реализиране на дейности за образователна десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация; 2. Брой деца и ученици, за които е осигурен безплатен транспорт в рамките на населеното им място; 3. Брой деца в задължително предучилищно образование и ученици до VII клас, включени в процеса на образователна десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация и за

						<p>които са осигурени учебни пособия и материали;</p> <p>4. Брой мотивационни дейности, свързани с десегрегационните процеси и задържането на децата и учениците в образователната система;</p> <p>5. Брой родители, включени по проекта и участвали в проектните дейности с цел повишаване на мотивацията им да записват децата на детска градина и училище;</p> <p>6. Брой образователни медиатори и друг непедагогически персонал, включени в проектните дейности;</p> <p>7. Брой реализирани дейности с родители, деца и ученици и представители на институции за изграждане на образователна и обществена среда, осигуряваща ефективен процес на десегрегация и превенция за недопускане на вторична сегрегация.</p>
4.2	Реализиране на дейности за десегрегация на сегрегирани образователни институции и за	Предстои	2024-2027 г.	РУО,Община Сунгурларе, училища,дет	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на	1. Брой деца/ученици, трайно преместени от етнокултурна в

	създаване на условия за реализиране на мерки за превенция, предотвратяване и преодоляване на процеса на вторична сегрегация.			ски градини	ЦОИДУЕМ	<p>мултикултурна образователна среда;</p> <p>2. Брой деца/ученици, записани в мултикултурна образователна среда при наличие и на сегрегирана в населеното място;</p> <p>3. Брой родители, включили децата си за обучение в мултикултурна образователна среда;</p> <p>4. Брой идентифицирани и закрити етнически обособени групи и паралелки в нарушение на ЗПУО (в резултат на изпълнение на приоритета);</p> <p>5. Брой организирани и проведени дейности за преодоляване на съществуваща сегрегация в образователни институции;</p> <p>6. Брой организирани дейности за превенция или преодоляване на вторична сегрегация.</p>
Цел 5. Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците с различни етнокултурни маркери, включително роми чрез утвърждаване на интеркултурното образование, като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система						
	Мерки	Статус на	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки	Индикатори

		мярка та		я	бюджетни разходи, друго –лева/евро)	
5.1	Обучения на обучители – преподаватели от педагогическите факултети, педагогически специалисти от системата на предучилищното и училищното образование, младежки работници и образователни медиатори – роми, за придобиване на компетентности за справяне с дискриминационни прояви, с тормоза, насилието и социалното изключване по проект „Социално и образователно включване“.	Предст ои	2024- 2027 г.	РУО,Община Сунгурларе, училища,дет ски градини	Проект „Изграждане на капацитет за образователно и социално включване“ 85% ФМ на ЕИП, 15% Национално съфинансиране, Програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвимите групи“, финансиран от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г.	1. Обучени обучители за университетски преподаватели; 2. Обучени младежки работници, които да станат обучители на младежки работници; 3. Обучени ромски образователни медиатори, които да станат обучители на ромски образователни медиатори
5.2	Реализиране на форми на взаимодействие между децата и учениците от различен етнически произход за утвърждаване на межкултурните ценности и многообразието в образователната среда с цел изграждане и възпитаване у подрастващите на социо културен модел на поведение, основан на поведенчески модели за хуманизъм и толерантност.	Предст ои	2024- 2027 г.	РУО,Община Сунгурларе, училища,дет ски градини	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ	1. Брой разработени и въведени програми за образователна дейност в детските градини и в училищата, съобразени с културите на различните етнически общности; 2. Брой деца и ученици от мнозинството и от етническите общности, които са се включили в дейности по преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи; 3. Брой учители, директори

						и други педагогически специалисти, които са се включили в дейности по преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи; 4. Брой проведени занимания по интереси, насочени към усвояване на знания с елементи на гражданско образование; 5. Брой въведени форми за интеркултурно образование в държавните и общинските детски градини, училища и центрове за подкрепа за личностно развитие.
Цел 6. Ефективно взаимодействие „образователна институция – семейство“ с фокус върху родители от уязвими групи, включително роми, за повишаване значимостта на образованието чрез промяна на нагласите.						
	Мерки	Статус на мярката	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго –лева/евро)	Индикатори
6.1	Осъществяване на дейности за приобщаване на родители от уязвими групи, включително роми, към училищния живот и мотивирането им за образованието на техните деца.	Текущ	2024-2027 г.	РУО,Община Сунгурларе, училища,детски градини	Със средства от държавния бюджет по Национална програма „Заедно за всяко дете”, Модул „Добри практики за взаимодействие с родителите на институциите	Брой детски градини и училища, в които се реализират дейности за взаимодействие с родители; Брой родители, подкрепени за включване в

					предучилищното и училищното образование“ Със средства по Национална програма за подкрепа на образователните медиатори и социалните работници; Със средства по Програма „Образование“ 2021-2027 г.	мултикултурна образователна среда
6.2	Реализиране на форми на взаимодействия между родители от различен етнически произход за създаване на благоприятна мултикултурна образователната среда, способстваща за ефективна образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства.	Текущ	2024-2027 г.	РУО,Община Сунгурларе, училища,детски градини	Със средства от Конкурсни процедури в изпълнение на Програмата за дейността на ЦОИДУЕМ	<p>1. Брой родители, обхванати в различни форми за взаимно опознаване на различните етнически групи;</p> <p>2. Брой организирани алтернативни форма на взаимодействие между родителите и образователните институции с цел привличането и ангажирането им в процеса на обхващане, задържане и реинтеграция на деца и ученици от етнически произход в системата на предучилищното и училищното образование;</p> <p>3. Брой организирани дейности за родителите от етническите малцинства за психо-педагогическо и социално-комуникативно</p>

						приобщаване към образователната среда; 4. Брой организирани дейности за родители за повишаване на чувствителността към дискриминационните прояви и за усвояване знания и умения относно преодоляването на негативните стереотипи и дискриминационните нагласи; 5. Брой родители, включени в дейности, свързани с подготовката им за осъществяване на образователната интеграция на децата и учениците им.
6.3	Осъществяване на дейности за повишаване на осведомеността на родителите от уязвими групи относно ползите от образованието.	Текущ	2024-2027 г.	РУО,Община Сунгурларе, училища,детски градини	Програма „Образование“ 2021-2027 г.; Национална програма „Заедно за всяко дете“, модул „Участвай и променяй – родителят, активен партньор в училищния живот“ за 2022 г. след одобряването ѝ от МС	Брой родители, подкрепени чрез повишаване на осведомеността за ползите от образованието
Цел. 7. Насърчаване на участието на лица от уязвими групи, включително роми, в продължаващо образование и/или професионална квалификация и/или висше образование.						
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна	Източник на финансиране	Индикатори

		на мярката		институция	(преки бюджетни разходи, друго –лева/евро)	
7.1	Ограмотяване на възрастни	Текущ	2024-2027 г.	РУО,Община Сунгурларе, училища,детски градини	Със средства по оперативни програми	Бой лица над 16 години (включително роми), включени в курсове по ограмотяване или в курсове за усвояване на учебно съдържание, предвидено за изучаване в класове от прогимназиалния етап на основното образование
7.2	Провеждане на квалификационни курсове за придобиване на професионална квалификация за длъжностите образователен медиатор и социален работник в образованието за назначени на тези длъжности лица в образователните институции.	Текущ	2024-2027 г.	РУО,Община Сунгурларе,училища,детски градини	Средства по Българо-швейцарска програма за сътрудничество Със средства по ОП НОИР , проект „Подкрепа на уязвими групи за достъп до висше образование	Брой лица, назначени в образователните институции, включени в квалификационни курсове за придобиване на професионална квалификация за длъжностите образователен медиатор или социален работник в образованието. Брой образователни медиатори и помощник-учители, включени в обучение за кандидатстване във висше училище за получаване на педагогическа специалност

ПРИОРИТЕТ II: ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Оперативна цел: Осигуряване на равен достъп до качествено обществено здравеопазване и подобряване на здравословното състояние на населението в обособените уязвими етнически общности с концентрация на бедност

Цел 1: Подобряване на майчиното и детското здравеопазване в обособените уязвими общности, с концентрация на бедност

	Мерки	Статус на мярката	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго –лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)
1.1.	Осъществяване на акушеро-гинекологични прегледи с мобилни кабинети в населени места с компактно ромско население.	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ, здравни медиатори, община	Държавен бюджет	Брой осъществени акушеро-гинекологични прегледи с мобилни кабинети в населени места с компактно ромско население.
1.2.	Повишаване на обхвата на деца без общопрактикуващи лекари открити от здравните медиатори.	Текущ	2024-2027 г.	Община, Здравни медиатори	Делегиран бюджет (В рамките на делегирания бюджет за дейността на ЗМ)	Брой регистрирани деца, без общопрактикуващи лекари
1.3.	Провеждане с мобилни екипи на имунизации съгласно Националния имунизационен календар на лица до 18 г., без	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ, община и здравни медиатори	Държавен бюджет	Брой обхванати с имунизации деца от мобилни екипи спрямо общия брой открити деца без избран ОПЛ

	избран ОПЛ					
1.4.	Улесняване достъпа до ваксинация на лица от отдалечени и труднодостъпни райони, както и на трудноподвижни лица, чрез мобилни групи за ваксиниране	Текущ за срока на обявената извънредна епидемична обстановка	2024-2027 г.	МЗ, БЧК, РЗИ, БЛС, община, здравни медиатори и университет и	В рамките по делегиран бюджет по проект на БЧК	Брой обхванати с имунизации трудноподвижни лица от отдалечени и труднодостъпни райони
1.5	Провеждане на профилактични прегледи на деца с мобилни педиатрични кабинети	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ, здравни медиатори, община	Държавен бюджет а	Брой проведени профилактични прегледи на деца с мобилни педиатрични кабинети
1.6	Провеждане на скринингови изследвания с мобилен мамограф за превенция на рака на млечната жлеза.	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ, община и здравни медиатори	Държавен бюджет а	Брой проведени мамографски прегледи с мобилен мамограф за превенция на рака на млечната жлеза.
1.9.	Въвеждане на програма за хранителна подкрепа на бременни жени и деца 0-3 години, включваща идентифициране на семейства в хранителна несигурност, консултиране, директна подкрепа за деца до 3-годишна възраст чрез	Текущ	2024-2027 г.	МТСП/ АСП здравни медиатори, община	Държавен бюджет, Програмата за храни и основно материално подпомагане 2021-2027	Брой въведени програми Брой общини Брой жени Брой деца брой деца до 3-годишна възраст подкрепени с ваучери за храна от детска кухня

	хранителни продукти/ваучери					
1.10.	<p>Реализиране на дейности по проект „Бъдеще за децата на община Сунгурларе Специфична цел 2 „Насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализираните общности като ромите” на Програма „Развитие на човешките ресурси” 2021-2027 г.:</p> <p>-Здравна профилактика и превенция, информираност за здравето обслужване на гражданите и до достъпа до здравни грижи;</p> <p>- Програми за превенция в най уязвимите и маргинализирани общности, като програми за превенция на ранни бракове и раждания и семейно планиране, подготовка за включване в образователната система и други според идентифицираните нужди;</p>	Текущ	2024-2025 г.	Община Сунгурларе	Програма „Развитие на човешките ресурси” 2021-2027 г.	Брой информационни кампании; Брой беседи; Брой консултации

	- Мерки за повишаване на здравната култура по отношение превенция на болестите при децата.					
Цел 2: Подобряване на достъпа до качествено обществено здравеопазване на лица, намиращи се в ситуация на бедност и социална уязвимост						
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго –лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)
2.1.	Дейности по превенция и контрол на ХИВ чрез услуги по анонимно и безплатно консултиране и изследване за ХИВ и сексуално предавани инфекции.	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ, НПО	Държавен Бюджет Според бюджета на НП за превенция на ХИВ/СПИ	Брой лица достигнати с услуги за превенция на ХИВ
2.2.	Дейности по подобряване контрола на туберкулозата сред ромска общност чрез провеждане на скрининг за риска, придружаване и изследване за туберкулоза; подкрепа в процеса на лечение на болните от туберкулоза.	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ, НПО	Държавен бюджет Според бюджета на НП за превенция и контрол на туберкулоза	Брой лица обхванати със скрининг за риска от туберкулоза
2.3.	Осигуряване функционирането на мобилни медицински кабинети за нископрагови услуги	Текущ	2024-2027 г.	МЗ РЗИ	Държавен бюджет а	мобилни медицински кабинети

2.4	Провеждане на прегледи за социално значими заболявания с мобилни кабинети - флуорографи, ехографи и клинични лаборатории.	Текущ	2024-2027 г.	МЗ РЗИ Здравни медиатори, Общини	Държавен бюджет а	Брой проведени прегледи за социално значими заболявания с мобилни кабинети - флуорографи, ехографи и клинични лаборатории
2.5.	Разработване и финансиране на общинска програма за профилактични прегледи	Текущ	2024-2027 г.	община	Бюджетни разходи	Брой проведени профилактични прегледи
2.6.	Разработване и разпространение на образователни информационни материали	Текущ	2024-2027 г.	Община, здравни медиатори	Бюджетни разходи	Брой раздадени материали
2.7.	Реализиране на дейности по проект „Бъдеще за децата на община Сунгурларе”, Специфична цел 3: на Програма „Развитие на човешките ресурси” 2021-2027 г. -Услуги за ранно детско развитие; -Предоставяне на патронажна грижа за деца от 0 до 3 години; -Предоставяне на превантивни и подкрепящи услуги в общността за деца и младежи до завършването на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст;	Текущ	2024-2027 г.	Община Сунгурларе	Програма „Развитие на човешките ресурси” 2021-2027 г.	Брой обхванати деца и семейства; Брой консултации; Брой проведени обучения

	- Интегрирани здравно-социални услуги за деца и младежи до завършването на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст, вкл. с увреждания и с потребност от постоянни медицински грижи; -Подкрепа за младежи до завършването на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст, ползващи социални услуги за резидентна грижа.					
Цел 3: Намаляване на стигмата и дискриминацията на хора от уязвими групи						
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго –лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)
3.1	Осъществяване на информационни кампании и кампании за предоставяне на нископрагови и мобилни услуги за превенция за ХИВ/СПИН, СПИН, вирусни хепатити и туберкулоза.	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ	Държавен бюджет Според бюджета на НП за превенция на ХИВ/СПИ	Брой проведени кампании за предоставяне на нископрагови и мобилни услуги за превенция за ХИВ/СПИН, СПИ, вирусни хепатити и туберкулоза.
3.3	Осъществяване на програми за намаляване на щетите за хора, които употребяват психоактивни	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ, НПО	Държавен бюджет	Брой достигнати потребители, чрез програми за намаляване на щетите, които работят

	вещества					с ромската общност
3.4.	Осъществяване на програми по селективна превенция за деца и семейства от ромската общност	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, НПО, ПИЦ	Държавен бюджет	Брой достигнати хора, чрез програми по селективна превенция в областта на зависимостите
Цел 4: Развитие на концепцията за здравна медиация						
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)
4.1	Обучение на нови здравни медиатори за придобиване на необходимите знания и умения съгласно чл. 7, ал. 2 от Наредба № 1 от 19.08.2020 г. за изискванията за дейността на здравните медиатори - разходи за настаняване	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ Община и НПО	Държавен бюджет	Брой обучени здравни медиатори
4.2	Обучение за професионално развитие на здравни медиатори – съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 1 от 19.08.2020 г. за изискванията за дейността на здравните	Текущ	2024-2027 г.	МЗ, РЗИ Община и НПО	Държавен бюджет	Брой квалифицирани здравни медиатори

	медиатори					
4.3	Обучение за повишаване квалификацията на служителите от общинските администрации и от РЗИ за утвърждаване модела на здравния медиатор	Текущ	2024-2027 г.	МЗ и НПО	Държавен бюджет	Брой обучени служители от общинските администрации и от РЗИ
Цел 5: Осигуряване на устойчиво изпълнение на политиката по предпазване от ваксинапредотвратими заразни заболявания с цел повишаване на обхвата на подлежащите лица по националния имунизационен календар целевите групи по националните ваксинационни програми и поддържане на висок имунизационен обхват						
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)
5.1	Провеждане на разяснителни кампании за необходимостта от ваксиниране на населението със задължителните имунизации по Националния имунизационен календар и за ползите от препоръчителните имунизации.	Текущ	2024-2027 г.	РЗИ Здравни медиатори, Община	Държавен бюджет, проект	Брой проведени кампании за разясняване на необходимостта от ваксиниране на населението със задължителните имунизации по Националния имунизационен календар и за ползите от препоръчителните

						имунизации.
--	--	--	--	--	--	-------------

ПРИОРИТЕТ III: ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

Цел . Осигуряване на условия за придобиване на финансово достъпни жилища и условия за въвеждане на алтернативни модели на социални жилища за домакинства от зоните с концентрация на бедност						
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори
1.1	Успешно приключване на проектите за социални жилища по ОПРР 2014-2020	текущ		Община Сунгурларе	ОПРР 2014-2020	Брой жилища
1.2	Изграждане на детски площадки и спортни зали на открито и закрито в квартали с преобладаващо ромско население, с цел подобряване на средата за живот на местните общности.	текущ	2024-2027 г.	Община Сунгурларе	Проекти,общински бюджет	Брой детски площадки и спортни зали на открито и закрито

ПРИОРИТЕТ IV: ЗАЕТОСТ

Оперативна цел: Равнопоставен достъп и подобряване реализацията на ролята на пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях; намаляване на социалните неравенства и активното им социално приобщаване

Цел 1. Насърчаване на заетостта чрез мотивиране, професионално ориентиране и обучение на безработни лица						
	Мерки	Статус		Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)
1.1.	Мотивиране за активно поведение на пазара на труда/за търсене на работа (групови срещи за активно поведение на пазара на труда и участие в Ателие за търсене на работа) <i>Наблюдение на изпълнението за подгрупи младежи, жени и +55 г.</i>	Текущ		АЗ, ДБТ, младежки медиатор	Държавен бюджет	Брой лица мотивирани за активно поведение на пазара на труда/за търсене на работа
1.2	Професионално ориентиране (групово) <i>Наблюдение на изпълнението за подгрупи младежи, жени и +55 г.</i>	Текущ		АЗ, ДБТ, младежки медиатор	Държавен бюджет	Брой лица включени в професионално ориентиране

1.3	Организиране на обучение за придобиване на професионална квалификация вкл. за стартиране на собствен бизнес и/или на ключова компетентност <i>Наблюдение на изпълнението за подгрупи младежи, жени и +55 г.</i>	Текущ, ПРЧР 2021-2027		АЗ, ДБТ, младежки медиатор	Държавен бюджет и ПРЧР 2021-2027 г.	Брой лица, включени в обучение за придобиване на професионална квалификация и/или ключова компетентност
-----	--	-----------------------	--	----------------------------	-------------------------------------	---

Цел 2: Активирание на безработни в неравностойно положение на пазара на труда и икономически неактивни лица, чрез насърчаване на трудовото медиаторство и предоставяне на интегрирани услуги по заетост и социално подпомагане

	Мерки	Статус		Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго –лева/евро)	Индикатори (мерна единица: брой, дял)
4.1.	Активирание на икономически неактивни лица чрез трудово медиаторство <i>Наблюдение на изпълнението за подгрупи младежи, жени и +55 г.</i>	Текущ		АЗ, ДБТ, младежки медиатор	Държавен бюджет	Брой лица с осигурена заетост като трудови посредници от ромски произход От тях с повишен капацитет и умения за работа с целевата група

4.2.	Активирани лица от дейността на трудовите посредници - ромски и младежки медиатори	Текущ		АЗ, ДБТ, младежки медиатор	Държавен бюджет	Брой активирани лица, от ромски произход от работата на трудовите посредници - ромски медиатори Брой активирани младежи (NEETs) от ромски произход от работата на младежките медиатори
4.3.	Инициативи, насърчаващи активирането на безработни и икономически неактивни лица	Текущ ПРЧР 2021-2027		АЗ, ДБТ, младежки медиатор	Държавен бюджет и ПРЧР 2021-2027	Брой лица, започнали работа в резултат от проведени трудови борси, дни на работодателя и мобилни бюра по труда

ПРИОРИТЕТ 5: ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

Цел 1. Повишаване гаранциите за ефективна защита на правата на българските граждани в уязвимо социално положение, принадлежащи към различни етнически групи. Ефективно прилагане на политиките за интеграция на ромите за постигане на равенство, достойно съществуване и пълноценно участие в обществения живот.						
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго –лева/евро)	Индикатори
1.1	<p>1.Изработване на координационен механизъм на местно ниво в защита на жертви на домашно насилие и насилие на полов признак.</p> <p>2.Създаване на онлайн приложение за домашно насилие.</p>	Текущ	2024-2027 г.	Община Сунгурларе,НПО,МВР	Проекти	<p>Разработен и одобрен координационен механизъм за защита на жертви на домашно насилие и насилие на полов признак.</p> <p>Създадено онлайн приложение за домашно насилие.</p>
1.2	Подобряване на мерките за идентифициране, превенция и защита на жертви на анти ромски нагласи, езика на омразата и престъпленията от	Текущ	2024-2027 г.	Община Сунгурларе,НПО	Държавен бюджет, Програми и Проекти от Европейските	Брой идентифицирани случаи

	омраза;				фондове	
1.3	Подобряване на мерките за закрила на малолетни и непълнолетни лица, принадлежащи към етнически малцинства, както и на деца, живеещи в домакинства с дълбока бедност;		2024-2027 г.	Община Сунгурларе, НПО, МКБППМН	Държавен бюджет, Програми и Проекти от Европейските фондове	Брой достигнати случаи с мерки за закрила
<p>Цел 2. Повишаване на институционалната култура и експертния капацитет на публичните институции (в т.ч. национална и местна администрация, съд, прокуратура и органи на МВР) по отношение на политиките за разнообразие, равнопоставеност, достойнство и основни човешки права на ЕС. Преодоляване на културните бариери в общуването и всякакви форми на дискриминационни нагласи.</p>						
	Мерки	Статус	Срок	Отговорна институция	Източник на финансиране (преки бюджетни разходи, друго – лева/евро)	Индикатори
2.1	Повишаване на квалификацията за ефективна дейност на полицейски служители в мултиетническа среда	текущ	2024-2027 г.	МВР	Програми и Проекти от Европейските фондове	Брой обучени

ПРИОРИТЕТ VI: КУЛТУРА И МЕДИИ

ЦЕЛ	ДЕЙНОСТ	СРОК	ОТГОВОРНИ ИНСТИТУЦИИ	финансиране
1. Стимулиране на ромската общност за активно участие в обществения културен живот и насърчаване на межкултурния диалог.	1.Разработване и реализиране на програми за културна и социална интеграция на областно и като част от областните и общински програми за развитие	постоянен	Община, НПО,	Програми и Проекти от Европейските фондове
	1. 2.Създаване на условия за неформално и самостоятелно учене чрез библиотеките	постоянен	Община, НПО,	Програми и Проекти от Европейските фондове
	1.3. Програма „Българските библиотеки – място за достъп до информация за всеки”, която обхваща регионални те библиотеки и читалищни библиотеки, включително и в градове със смесено население и села с почти изцяло ромско население	постоянен	Община, НПО,	Програми и Проекти от Европейските фондове
2. Съхраняване и популяризиране на традиционната	2.1Увеличаване на участието на хора от малцинствата в регионалните медии и общинските комисии;	постоянен	Община, Медии, НПО постоянен ,МК	Програми и Проекти от Европейските фондове

<p>култура на ромската общност.</p>	<p>2.4 Популяризиране на ромската култура чрез общия културен календар. Проучване, съхраняване и популяризиране на ромската култура и фолклор</p> <p>2.5. Повишаване на възможностите за съхраняване на ромските традиции и култура, неформално образование и достъп до култура чрез читалищата</p> <p>2.6. Институционално укрепване на читалищата като модерни центрове за развитие на местната общност, включително и ромската</p> <p>2.7. Съдействие за организиране на културни прояви и форуми, посветени на ромската култура по програми на Община Сунгурларе, Министерството на културата и по международни програми за култура</p>			
-------------------------------------	---	--	--	--

ПЛАНЪТ ЗА ДЕЙСТВИЕ Е ПРИЕТ С РЕШЕНИЕ №70 ОТ 20.04.2024 НА ОБЩИНСКИ СЪВЕТ СУНГУРЛАРЕ. СЪЩИЯТ Е ОТВОРЕН ДОКУМЕНТ И ПОДЛЕЖИ НА АКТУАЛИЗАЦИЯ И ДОПЪЛВАНЕ С ДАННИ НА ВСЕКИ 6 ШЕСТ МЕСЕЦА.

